

Geen disposable patiëntenjas cataractchirurgie

Doelgroep

Patiënten oogheelkunde (cataractchirurgie)

Duurzaamheid

Pijler: CO₂ uitstoot en circulariteit

Impact

Reikwijdte

Landelijk effect

Er worden jaarlijks ongeveer 180.000 cataract operaties verricht. Bij circa 90% van de operaties wordt een disposable patiëntenjas gebruikt, ofwel 162.000 jassen per jaar. Dit initiatief heeft een landelijk besparingspotentieel van 259.000 kg CO₂.

Betrokken medewerkers

Oogarts, OK-assistent, infectiepreventie

Investing

Er is geen investering nodig.

Implementatiegemak

Het initiatief is heel eenvoudig te implementeren na afstemmen met infectiepreventie en de betrokkenen op OK.

Verandering

Het weglaten van de patiëntenjas resulteert in minder afval in de zorginstelling, minder gebruik van (schaarse) grondstoffen en minder CO₂ uitstoot tijdens productie, transport en afvalverwerking. Er is geen bewijs dat de patiëntenjas bijdraagt aan patiëntveiligheid of de kans op postoperatieve wondinfectie beïnvloedt. De uitstoot van een staaroperatie bedraagt 130 kg CO₂. Dat is net zoveel als een autorit van 900 km of de CO₂ opname van 5 bomen in een jaar.

Duurzaamheid

Dit initiatief verlaagt de CO₂ uitstoot van een cataract operatie met 1,6 kg. Daarnaast wordt per operatie 0,32 kg afval voorkomen en daarmee onnodig grondstofgebruik en verbranding van afval.¹

Kosten

Een patiëntenjas kost 1,40 tot 2 euro ex BTW. Door het weglaten van deze jas kan een gemiddeld ziekenhuis ca €4.000 euro per jaar besparen.²

Sjoerd Elferink | Oogarts
bij het Flevoziekenhuis

“Artsen zouden meer hun stem moeten laten gelden met betrekking tot de klimaatcrisis want dit is de grootste bedreiging van de volksgezondheid van de 21e eeuw.”

De theoretische onderbouwing

Afkomstig uit: Richtlijn cataract, voormalige WIP, Samenwerkingsverband Richtlijnen Infectiepreventie en Projectgroep Duurzame Oogheelkunde

De patiëntenjas wordt in klinieken gebruikt met het idee dat deze de kans op een infectie vermindert. Door middel van dit initiatief wordt beargumenteerd dat er geen bewijs is dat deze werkwijze bijdraagt aan de patiëntveiligheid bij een cataractoperatie of de kans op een postoperatieve wondinfectie beïnvloedt. En dat de jas onnodig afval produceert.

In de Richtlijn Cataract (2021) wordt geen advies gegeven omtrent het gebruik van een patiëntenjas.

De Werkgroep Infectie Preventie (WIP) heeft zijn activiteiten afgebouwd en is in 2022 vervangen door het Samenwerkingsverband Richtlijnen Infectiepreventie. Er dient dus rekening mee gehouden te worden dat de voormalige WIP richtlijnen -op onderdelen- niet meer up to date zijn. In de WIP richtlijn 'Preventie van postoperatieve wondinfecties' (gereviseerd in mei 2011) wordt kort gesproken over de kleding van de patiënt. Daar staat het volgende beschreven: Het huidige gebruik is dat de patiënt zich buiten het operatiekamercomplex omkleedt in operatiekamerkleding waarbij hij geen schoenen draagt en bij binnenkomst in het operatiekamercomplex een operatiemuts op krijgt. Er zijn geen gegevens waaruit blijkt dat de kleding van de patiënt de kans op een postoperatieve wondinfectie beïnvloedt³ (Woodhead K, et.al). Het lijkt verantwoord bij kleinere ingrepen, in dagbehandeling, af te zien van de omkleedprocedure indien dit de algemene discipline op het operatiekamercomplex niet verstoort.

De projectgroep Duurzame oogheelkunde deed een literatuur search (PubMed) naar dit onderwerp. Er kon geen bewijs worden gevonden dat het dragen van een disposable patiëntenjas het aantal infecties (endofthalmitis) bij cataractoperaties voorkomt.

Verder blijkt uit een inventarisatie van de Projectgroep Duurzame Oogheelkunde dat 10% van de klinieken in Nederland géén disposable jas voor de patiënt gebruikt. Deze klinieken hadden geen verhoogde kans op het optreden van een endofthalmitis.

Zie voor meer informatie: [Projectgroep Duurzame Oogheelkunde | Nederlands Oogheelkundig Gezelschap](#)

De Vereniging voor Hygiëne & Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG)

De VHIG heeft sinds eind 2021 een Green Team dat zich bezig houdt met aan infectiepreventie gerelateerde duurzaamheidsvraagstukken. In april 2022 heeft het Green Team een risico identificatie en analyse gedaan voor het gebruik van een patiëntenjas tijdens cataract chirurgie. Zij oordelen dat er geen onderbouwing is voor gebruik van de patiëntenjas. Bij het afschaffen van de jas, dienen andere (wetenschappelijk onderbouwde) maatregelen voor infectiepreventie rondom een staaroperatie geborgd te zijn. Voor meer informatie kunt u het Green Team van de VHIG raadplegen of uw lokale infectiepreventie deskundige.

Bronnen:

¹ https://journals.lww.com/jcrs/Abstract/2020/02000/Waste_production_from_phacoemulsification_surgery.9.aspx

² Betreft geschatte besparing inkoopkosten ziekenhuis, niet de impact op prijsstelling van gerelateerde zorgproducten. Insteek FIT op bereiken duurzaamheidsdoelstellingen

³ Woodhead K, et al. Behaviours and rituals in the operating theatre, A report from the Hospital Infection Society Working Party on Infection Control in Operating Theatres. J Hosp Infect 2002; 51:241-255.